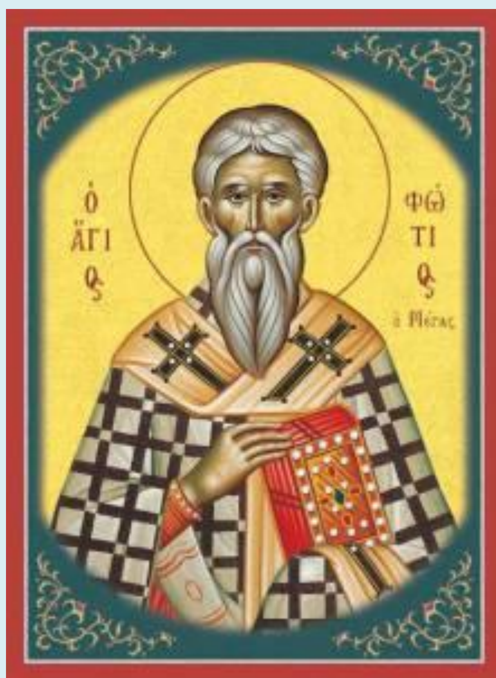
Acatistul Sfântului Fotie cel mare, mărturisitorul
(6 februarie)

Sfântul Fotie cel mare, cel întocmai cu apostolii şi mărturisitorul, patriarhul Constantinopolului (6 februarie):

https://www.academia.edu/45252187/Sf%C3%A2ntul_Fotie_cel_mare_cel_%C3%AEntocmai_cu_apostolii_%C5%9Fi_m%C4%83rturisitorul_patriarhul_Constantinopolului_6_februarie_

https://archive.org/details/sf.-fotie-edit/mode/2up

***

Materiale despre Sfântul Fotie cel mare:

https://independent.academia.edu/emystea/Sf-ier-Fotie-cel-mare-(6-feb)

https://archive.org/details/@steaemy?query=Fotie+cel+mare

https://www.slideshare.net/steaemy1/search_my_uploads?type=&new=&q=Fotie+cel+mare

&&&

Rugăciunile începătoare

În numele Tatălui, şi al Fiului şi al Sfântului Duh. Amin.

Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, Slavă Ţie !
Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, Slavă Ţie !
Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, Slavă Ţie !

Împărate ceresc, Mângâietorule, Duhul Adevărului, care pretutindenea eşti, şi toate le implineşti, Vistierul bunătăţilor şi Dătătorule de viaţă, vino şi te sălăşluieşte întru noi, şi ne curăţeşte pe noi de toată intinăciunea, şi mântuieşte, Bunule, sufletele noastre.

Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.
Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.
Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Preasfântă Treime, miluieşte-ne pe noi;
Doamne, curăţeşte păcatele noastre;
Stăpâne, iartă fărădelegile noastre;
Sfinte, cercetează şi vindecă neputinţele noastre, pentru numele Tău.

Doamne, miluieşte !
Doamne, miluieşte !
Doamne, miluieşte !

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Tatăl nostru, care eşti în ceruri, sfinţească-se numele Tău, vie împărăţia Ta, facă-se voia Ta precum în cer aşa şi pe pământ. Pâinea noastră cea spre fiinţă dă-ne-o nouă astăzi. Şi ne iartă nouă greşalele noastre, precum şi noi iertăm greşiţilor noştri. Şi nu ne duce pe noi în ispită, ci ne izbăveşte de cel rău. Că a Ta este Împărăţia şi puterea şi slava, a Tatălui şi a Fiului şi a Sfântului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Miluieşte-ne pe noi, Doamne, miluieşte-ne pe noi, că nepricepându-ne de nici un răspuns, această rugăciune aducem Ţie, ca unui Stăpân, noi, păcătoşii robii Tăi, miluieşte-ne pe noi.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Doamne, miluieşte-ne pe noi, că întru Tine am nădăjduit; nu Te mânia pe noi foarte, nici pomeni fărădelegile noastre, ci caută şi acum ca un Milostiv şi ne izbăveşte pe noi de vrăjmaşii noştri, că Tu eşti Dumnezeul nostru şi noi suntem poporul Tău, toţi lucrul mâinilor Tale şi numele Tău chemăm.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Uşa milostivirii deschide-o nouă,binecuvântată Născătoare de Dumnezeu, ca să nu pierim cei ce nădăjduim întru tine, ci să ne mântuim prin tine din nevoi, că tu eşti mântuirea neamului creştinesc.

Crezul
Cred Într-Unul Dumnezeu, Tatăl Atoţiitorul, Făcătorul cerului şi al pământului, al tuturor celor văzute şi nevăzute.
Şi întru Unul Domn Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Unul-Născut, care din Tatăl S-a născut, mai înainte de toţi vecii. Lumină din Lumină, Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat, Născut, nu făcut, Cel de o fiinţă cu Tatăl, prin care toate s-au făcut.
Care pentru noi oamenii şi pentru a noastră mântuire.S-a pogorât din ceruri Şi S-a întrupat de la Duhul Sfânt şi din Maria Fecioara Şi S-a făcut om.
Şi S-a răstignit pentru noi în zilele lui Pilat din Pont, Şi a pătimit şi S-a îngropat.
Şi a înviat a treia zi după Scripturi .
Şi S-a suit la ceruri şi Şade de-a dreapta Tatălui. Şi iarăşi va să vină cu slavă, să judece viii şi morţii, A cărui Împărăţie nu va avea sfârşit.
Şi întru Duhul Sfânt, Domnul de viaţă Făcătorul, care din Tatăl purcede,
Cela ce împreună cu Tatăl şi cu Fiul este închinat şi slăvit, care a grăit prin prooroci.
Întru-una Sfântă Sobornicească şi apostolească Biserică,
Mărturisesc un botez întru iertarea păcatelor,
Aştept învierea morţilor şi viaţa veacului ce va să fie. Amin !

Troparul, glas 1: Ca cel ce ești cu apostolii în ceruri împreună locuitor și ortodocșilor mare apărător, lumii drept învățător, iar eresurilor latinești dârz împotrivitor, Sfinte Fotie, pe Hristos Dumnezeu roagă-L cu dinadinsul să mântuiască sufletele noastre.

Condacul 1

Pe al Treimii apărător, veniți, o, iubitorilor de mărturisitori, să-l lăudăm noi toți cei ce ne-am izbăvit de viforul ereticesc prin învățăturile lui, pe grabnicul ajutător al celor din nevoi, zicând: ***Bucură-te, alesule nevoitor și mărturisitor Fotie!***

Icosul 1
Înger întâistătător ești între mărturisitori, de Dumnezeu înțelepțite Fotie, lauda arhiereilor și bucuria mucenicilor, pentru care cu smerite laude te lăudăm zicând:
Bucură-te, că strălucitul tău praznic pe toți ne veselește;
Bucură-te, că cetății împărătești ai fost păstor adevărat;
Bucură-te, că și nouă ales povățuitor te-ai arătat;
Bucură-te, trâmbiță răsunătoare a Duhului Sfânt;
Bucură-te, păstorul oilor cuvântătoare;
Bucură-te, cel ce ai fost ascuns și de toată lumea neștiut;
Bucură-te, că astăzi ca un soare tuturor ai răsărit;
Bucură-te, că razele tale s-au întins în tot pământul;
Bucură-te, că dogmele ortodoxe cu multă însuflețire le-ai apărat;
Bucură-te, alesule nevoitor și mărturisitor Fotie!

Condacul al 2-lea
Ca un nou apostol te-a trimis pe tine Dumnezeu, om ceresc și înger pământesc, căci împletind întreit sfântă cântare, ai făcut pe îngeri împreună cu oamenii a cânta lui Dumnezeu: ***Aliluia!***

Icosul al 2-lea
Nou luminător lumii ești, dumnezeiescule Fotie, că începând cercetarea și prigonirea credincioșilor, mai întâi lucrătorii fărădelegii au bătut păstorii, ca mai apoi cu lesnire să risipească turma, peste care biruind peste toate, auzi de la noi așa:
Bucură-te, că ai plâns mult văzând risipirea turmei tale;
Bucură-te, că rugăciuni fierbinți ai înălțat lui Dumnezeu;
Bucură-te, neînfricatule mărturisitor al dreptății;
Bucură-te, nebiruitule mustrător al nedreptății;
Bucură-te, cel ce ai arătat mare bărbăție în prigoană;
Bucură-te, că pe cei dreptslăvitori i-ai întărit;
Bucură-te, că pe eretici i-ai afurisit;
Bucură-te, lauda ortodocșilor;
Bucură-te, rană nevindecată a latinilor;
Bucură-te, alesule nevoitor și mărturisitor Fotie!

Condacul al 3-lea

Biserica se veselește, părinte, văzând pe păstorul ei punându-și sufletul pentru oi, iar cetele Arhanghelilor, ale Serafimilor și Heruvimilor, cu toată oastea cerească, viersuiesc cântare: „Sfânt, Sfânt, Sfânt”, iar noi împreună cu tine cântăm: ***Aliluia!***

Icosul al 3-lea

Neiubind, părinte, slava și cinstea cea de puțină vreme, ai dobândit prieteni pe Dumnezeu, pe sfinți și pe îngeri, mărturisind adevărul și dreptatea, pentru aceasta-ți cântăm:
Bucură-te, că încă din viață cu sfinții te-ai numărat;
Bucură-te, cu Ioan Gură de Aur împreună vorbitorule;
Bucură-te, cu Grigorie Teologul împreună teologule;
Bucură-te, cu Vasile cel mare împreună liturghisitorule;
Bucură-te, că ai lepădat dogma apusenilor;
Bucură-te, că în pătimiri fiind, mărturisitor te arătai;
Bucură-te, că fiind prigonit, pentru Hristos te bucurai;
Bucură-te, că ție cuvântul ți-a fost drept și sfânt;
Bucură-te, că nu ai suferit tăgăduirea dreptei credințe;
Bucură-te, alesule nevoitor și mărturisitor Fotie!

Condacul al 4-lea

Al Treimii slujitor și al sinoadelor sobornicești apărător, ai întărit învățăturile Sfinților părinți și predaniile apostolești cu neclintită credință, cântând: ***Aliluia!***

Icosul al 4-lea

Primind înștiințare de la cei din Apus, te-ai gătit tu și însoțitorii pentru mărturisirea adevărului, iar aceia se bucurau gândind că te vei pleca la a lor rea cugetare, dar tu ca un stâlp neclintit ai rămas neînvins, pentru care te lăudăm așa:
Bucură-te, mare slujitor al Sfintei Treimi;
Bucură-te, apărătorule al predaniilor apostolești;
Bucură-te, întăritorule al celor șapte soboare;
Bucură-te, foc arzător asupra ereticilor;
Bucură-te, că de reaua înștiințare nu te-ai spăimântat;
Bucură-te, că te găteai cu veselie pentru primejdii;
Bucură-te, pentru preoții și norodul de tine povățuit;
Bucură-te, că liturghisind cu Hristos te-ai unit;
Bucură-te, ostașule al Împăratului Ceresc;
Bucură-te, alesule nevoitor și mărturisitor Fotie!

Condacul al 5-lea

La alegerea tuturor ai fost ridicat în scaunul patriarhiei prin descoperire de sus, și fiind pus ca o lumină în sfeşnic, ca un soare ai luminat deopotrivă Răsăritul și Apusul, slăvind pe Hristos cu cântarea: ***Aliluia!***

Icosul al 5-lea
Se înspăimântă și tremură mincinoasa învățătură latinească la pomenirea cinstitului tău nume, când cu multă putere se întindea pe tot pământul erezia lor, iar tu ca o lumină ai alungat întunericul, pentru care te lăudăm:
Bucură-te, bucuria ortodocșilor;
Bucură-te, ierarh prea bun al lui Hristos;
Bucură-te, că buzele tuturor pomeneau al tău nume;
Bucură-te, mare păstor și întâistătător;
Bucură-te, că ai înspăimântat pe papa cel eretic;
Bucură-te, că l-ai îngrozit pe satana;
Bucură-te, că te-ai ostășit până la sânge;
Bucură-te, lumină ce alungi întunericul eretic;
Bucură-te, alesule nevoitor și mărturisitor Fotie!

Condacul al 6-lea
De când ți-ai arătat vitejia și iscusința în Sfintele Scripturi, neîncetat îți căutau toți pricini nedrepte, ca din scaun și din mijlocul turmei scoțându-te, să te piardă desăvârșit, iar tu pentru toate, cu mulțumire, laudă lui Dumnezeu Îi cântai: ***Aliluia!***

Icosul al 6-lea
Înștiințat de calea pe care o vei urma, ai luminat mințile credincioșilor ca un alt Pavel, și venind lucrătorii fărădelegii, te-au izgonit cu necinste din împărăteasca cetate și răni fără număr ți-au pricinuit, ne umilim a striga către tine așa:
Bucură-te, viteazule și iscusitule învățător în Scripturi;
Bucură-te, părinte, că neîncetat erai căutat și prigonit;
Bucură-te, că pricini nedrepte asupra ta au adus;
Bucură-te, că pierderea ta de pe pământ ereticii foarte o doreau;
Bucură-te, că pe credincioși tainele credinței i-ai învățat;
Bucură-te, că pentru Hristos rabzi izgonire;
Bucură-te, că pe drum multe răni ai suferit;
Bucură-te, că ai lăsat cetatea cea pământească;
Bucură-te, că te-ai mutat la cea cerească;
Bucură-te, alesule nevoitor și mărturisitor Fotie!

Condacul al 7-lea

Nici chinul, nici prigoana, nici foamea, nici sabia, nici moartea nu au putut, părinte, să te despartă de dragostea Mântuitorului Hristos, pentru care ai dobândit Împărăția cerească și acum cu îngerii cânți în ceruri: ***Aliluia!***

Icosul al 7-lea

Din depărtare glasul ți-ai făcut auzit, care pe latini straşnic îi vădea de lepădare, iar poporul binecredincios cu binecuvântări și cu drepte povățuiri îl călăuzeai, care cu laude te fericea:
Bucură-te, că de foame și de sete nu ai slăbit;
Bucură-te, că prigoana și sabia nu te-au înfricoșat;
Bucură-te, că moartea o socoteai viață veșnică;
Bucură-te, că de dragostea lui Hristos erai cuprins;
Bucură-te, că departe fiind, adevărul neîncetat îl propovăduiai;
Bucură-te, că n-au putut cu îmbunări și cu măriri să te biruiască;
Bucură-te, că ai dobândit veșnica împărăție;
Bucură-te, alesule nevoitor și mărturisitor Fotie!

Condacul al 8-lea

Învățătură străină de adevărata credință, în acele vremi, papa al Romei ridicând, se sârguia a o răspândi în tot pământul; iar tu degrabă cu limba ta cea de ritor iscusită pretutindeni trimis-ai învățături cu însemnări din Sfânta Scriptură, iar osteneala ta văzând-o dreptcredincioșii, pe Dumnezeu Îl lăudau zicând: ***Aliluia!***

Icosul al 8-lea

Cu mare râvnă ai lepădat meșteșugita și vicleana dogmă prin care Duhul purcede și de la Fiul, asemănându-te apostolului Pavel, care anatemei a dat pe cei ce răstălmăcesc credința ortodoxă, la fel și tu sub greu blestem i-ai aruncat, iar credincioșii bucurându-se îți cântă:
Bucură-te, că învățătură străină nu ai primit;
Bucură-te, că pe ticălosul papă de eres l-ai vădit;
Bucură-te, că potrivnic te-ai făcut relelor nădăjduiri;
Bucură-te, fiule al lui Dumnezeu după har;
Bucură-te, râvnitorule al dogmelor ortodoxe;
Bucură-te, că lui Pavel te-ai asemănat;
Bucură-te, că pe latini cu greu blestem i-ai împovărat;
Bucură-te, că ai trimis pretutindeni dogma adevăratei credințe;
Bucură-te, alesule nevoitor și mărturisitor Fotie!

Condacul al 9-lea

Pe Stăpânul și Arhiereul cel veșnic, pe Domnul nostru Iisus Hristos L-ai mărturisit de o ființă și pururea născut din Tatăl, iar pe Duhul Sfânt purcezător numai din Tatăl, slavă Treimii celei de o ființă și nedespărțite, căreia-I cântăm: ***Aliluia!***

Icosul al 9-lea

Ca un nou apostol, de Dumnezeu fiind trimis la propovăduire, degrabă ai smuls din rădăcină spinii relei credințe, și arând ogorul inimilor cel înțelenit al credincioșilor, ai semănat dumnezeiasca sământă care în inimile noastre a răsărit, pentru care te binecuvântăm zicând:
Bucură-te, binecuvântatule de Dumnezeu;
Bucură-te, nou apostol al întregii lumi;
Bucură-te, cel ce pe Duhul Sfânt drept L-ai mărturisit;
Bucură-te, cel ce purcederea Duhului ai mărturisit-o numai din Tatăl a fi;
Bucură-te, cel ce ai întărit dogma Sfintei Treimi;
Bucură-te, veselia credincioșilor;
Bucură-te, semănătorul seminței celei bune;
Bucură-te, că au rodit ostenelile tale;
Bucură-te, că până la noi a ajuns sământa cuvintelor tale;
Bucură-te, alesule nevoitor și mărturisitor Fotie!

Condacul al 10-lea

În surghiun fiind, nu ți-ai oprit mâna de la a scrie, nici gura a mărturisi cuvintele cele sfinte întărite pe piatra Hristos, și întru bucuria Duhului Sfânt cântai: ***Aliluia!***

Icosul al 10-lea

Nădejdea ta numai spre unul Dumnezeu având, cu adevărat nu ți-a fost deșartă, că ai știut spre cine nădăjduiești și te rugai să-ți dea răbdare și putere, pe care ai și dobândit-o, iar noi te rugăm să primești unele ca acestea:
Bucură-te, că în surghiun ai fost trimis;
Bucură-te, că multe necazuri fiii cei diavolești ți-au pricinuit;
Bucură-te, că mâna ta nu a zăbovit a scrie;
Bucură-te, că gura ta pe Hristos Adevărul a mărturisit;
Bucură-te, dreptule că pentru dreptate ești prigonit;
Bucură-te, sfinte, care cu sfinții te sălășluiești;
Bucură-te, nădejdea credincioșilor după Dumnezeu;
Bucură-te, că răbdarea ți-a fost îmbrăcăminte;
Bucură-te, alesule nevoitor și mărturisitor Fotie!

Condacul al 11-lea

Apropiindu-se vremea și sfârșitul veacurilor, mândrul Veliar cu pași repezi venind ca un leu caută să înghită pe toți aleșii lui Dumnezeu; dar tu, sfinte, l-ai biruit și-ntru toate neputincios l-ai vădit, lăudând pe Dumnezeu cel ce te întărea cu cântarea: ***Aliluia!***

Icosul al 11-lea

Până la sfârșit toate pătimirile și ispitele le-ai răbdat, și-ntru toate vesel arătându-te, al tău cinstit suflet în mâna lui Hristos l-ai dat, pentru care pătimit-ai până la sânge, iar Duhul Sfânt umbrindu-te, ne învață a grăi așa:
Bucură-te, că vicleșugurile diavolului cu rugăciunea le-ai risipit;
Bucură-te, supătorule al mândriei lui;
Bucură-te, rană nevindecată a slujitorilor lui;
Bucură-te, vădire a înșelăciunilor;
Bucură-te, că mai înainte ai cunoscut al tău sfârșit mucenicesc;
Bucură-te, că nicidecum de cumplita moarte nu te-ai spăimântat;
Bucură-te, că chinurile cele cumplite cu vitejie le-ai răbdat;
Bucură-te, că te-ai odihnit după multe osteneli;
Bucură-te, că ai trecut la locașurile sfinților;
Bucură-te, că acolo de Domnul și de sfinți ești întâmpinat;
Bucură-te, că te-ai învrednicit de-a dreapta Domnului a ședea;
Bucură-te, alesule nevoitor și mărturisitor Fotie!

Condacul al 12-lea

Deși sub pământ ai apus, dar cu sufletul viezi pururea și te rogi pentru cei ce săvârșesc sfântă pomenirea ta, bucurându-te cu cei ce cântă: ***Aliluia!***

Icosul al 12-lea

Milostiv fii nouă, părinte, și ne mângâie în pătimiri, întărindu-ne în osteneli, căci grea și cumplită prigoană s-a ridicat asupra Bisericii lui Dumnezeu, și foarte strâmtorându-ne, nu avem alt ajutor de nici unde, ci spre tine nădăjduind strigăm așa:
Bucură-te, că în Biserica lui Hristos toți te lăudăm;
Bucură-te, că înaintea sfintei tale icoane cu dragoste ne rugăm;
Bucură-te, ajutătorul celor din nevoi;
Bucură-te, întăritorule al celor neputincioși;
Bucură-te, sprijinitorul celor prigoniți;
Bucură-te, cel ce cu laude ești prea mărit;
Bucură-te, că pomenirea ta de toți se cinstește;
Bucură-te, cu toți ortodocșii care te cheamă în rugăciune;
Bucură-te, moștenitorule al Împărăției celei Cerești;
Bucură-te, mijlocitorul mântuirii noastre;

Bucură-te, alesule nevoitor și mărturisitor Fotie!

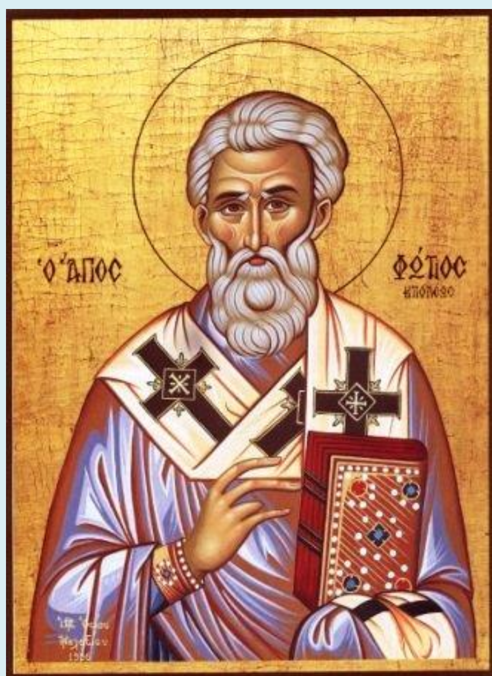
Condacul al 13-lea (de trei ori)
O, întru tot lăudate și mult pătimitorule mărturisitor Fotie, primește de la noi aceste smerite laude și mijlocește la scaunul Sfintei Treimi curmarea prigoanei, dând tărie, iertare și milă celor prigoniți pentru dreapta credință, ca să cântăm lui Dumnezeu: ***Aliluia!***

Apoi se zice iarăși:

Icosul 1
Înger întâistătător ești între mărturisitori, de Dumnezeu înțelepțite Fotie, lauda arhiereilor și bucuria mucenicilor, pentru care cu smerite laude te lăudăm zicând:
Bucură-te, că strălucitul tău praznic pe toți ne veselește;
Bucură-te, că cetății împărătești ai fost păstor adevărat;
Bucură-te, că și nouă ales povățuitor te-ai arătat;
Bucură-te, trâmbiță răsunătoare a Duhului Sfânt;
Bucură-te, păstorul oilor cuvântătoare;
Bucură-te, cel ce ai fost ascuns și de toată lumea neștiut;
Bucură-te, că astăzi ca un soare tuturor ai răsărit;
Bucură-te, că razele tale s-au întins în tot pământul;
Bucură-te, că dogmele ortodoxe cu multă însuflețire le-ai apărat;
Bucură-te, alesule nevoitor și mărturisitor Fotie!

Condacul 1
Pe al Treimii apărător, veniți, o, iubitorilor de mărturisitori, să-l lăudăm noi toți cei ce ne-am izbăvit de viforul ereticesc prin învățăturile lui, pe grabnicul ajutător al celor din nevoi, zicând: ***Bucură-te, alesule nevoitor și mărturisitor Fotie!***

Viaţa Sfântului Fotie cel mare, patriarhul Constantinopolului, cel întocmai cu apostolii şi mărturisitorul

În această lună [februarie], în ziua a şasea, pomenirea celui între sfinţi Părintelui nostru Fotie cel mare, patriarhul Constantinopolului, cel întocmai cu apostolii şi mărturisitorul.

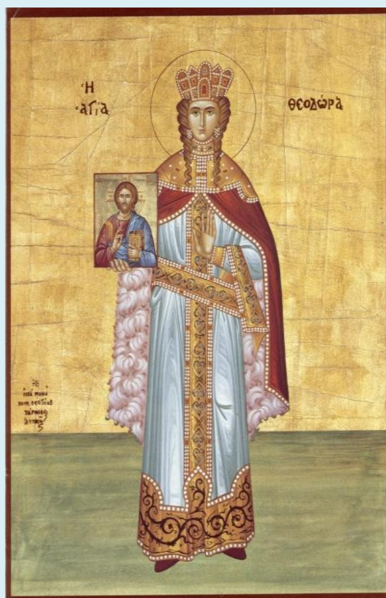

Constantinopol

Neamul şi educaţia

Sfântul Fotie face parte din cele mai vrednice chipuri ale Bisericii veacului al IX-lea; ba, mai mult, a însăşi istoriei universale. Marele întru sfinţi Fotie vede lumina zilei în cetatea Constantinopolului în preajma anilor 800-810 după Hristos, fiind născut din părinţi binecredincioşi.

Iubitoarea de Dumnezeu şi de fapte sfinte, maica sa Irina, căsătorită fiind cu Serghie, fratele împărătesei Teodora şi al patriarhului Tarasie, odrăsleşte un binecuvântat prunc, ce se va arăta un mare luminător al Bisericii.

Sfânta Teodora

Tatăl lui fiind surghiunit din pricina cinstirii Sfintelor icoane, moare în pribegie. Legăturile de rudenie mai sus pomenite vor prilejui sfântului şederea alături de cei mai înţelepţi dascăli din Constantinopol, unde va deprinde îndeosebi materia numită matematică, alături de Leon, arătându-se astfel locaş a toată ştiinţa şi înţelepciunea.

Mai mult, încă de copil este înzestrat cu necurmata îndeletnicire a rugăciunii: ***"Grija mea din copilărie - avea să scrie mai târziu - era săvârşirea rugăciunii şi a cercetării de sine".***
De altfel, chiar mărturia lui Nichita Paflagonul, care nu nutrea prea mare evlavie faţă de sfânt, aminteşte înălţimea instruirii sale: "împreună-alergau toate, adică îndemânarea fizică, învăţătura, bogăţia, prin care şi întreaga deprindere cărturărească se revărsa asupră-I".

Îndeosebi, râvna spre învăţătură, sădită încă din copilărie, îi pricinuieşte aplecarea către dumnezeiasca înţelepciune. Spre sfârşitul instruirii cărturăreşti, Fotie este cinstit cu vrednicia de protospătar, de căpetenie a străjilor împărăteşti, fiind totodată şi sfetnic de taină al împăratului. Nu zăboveşte defel în a-şi îmbogăţi cunoştinţele, adunând înţelepciune din filozoficele învăţături, pe care mai târziu le va aşterne în scrierile sale întocmai, cu osebită însufleţire, în scrierea numită "Dicţionar" (Lexicon).

Dascăl al Şcolii din Magnavra

Ca dascăl al acestei şcoli cu vădit duh lumesc, potrivnic învăţăturilor bisericeşti din şcolile mănăstirilor vremii, precum cele din Mănăstirea Studion şi Aşezământul bisericesc al Sfinţilor Apostoli, sfântul se îndeletniceşte cu tâlcuirea scrierilor elineşti şi ale Sfinţilor Părinţi. Astfel, ostenindu-se cu multă migală, sfântul întocmeşte lucrarea numită "Miriovivlos" sau "Biblioteca".

Pe lângă orele petrecute la Şcoala din Magnavra, sfântul pune început unor prelegeri duhovniceşti, transformând propria locuinţă în facultate de filosofie. Fiind înconjurat de câţiva ucenici foarte dornici de învăţătură, sfântul se osteneşte călăuzindu-i în desluşirea teologiei, cea care "îndreptează toată mintea către evlavie".

Trimiterea sa la Bagdad, cetatea agarenilor

Sfinţii Chiril şi Metodie

Datorită bogatei înţelepciuni, precum şi cumpătării de care dă dovadă, în anul 851 este trimis - împreună cu prea înţeleptul său ucenic Constantin, viitorul Sfânt Chiril, luminătorul slavilor - “la asirieni”, adică în cetatea ce se cheamă Bagdad, pentru a susţine cu fidelitate curmarea prigoanelor la care sunt supuşi creştinii. Ajungând în cetatea Bagdadului, mai precis la Samarra, care în acea vreme era inima Califatului, cei doi sfinţi îi uimesc pe agareni prin duhovniceasca lor înţelepciune. Mai mult, neînfricoşându-se de vreo rea pătimire, sfinţii poartă de grijă vestirii în acel ţinut a Evangheliei lui Hristos, încredinţaţi fiind că doar astfel este cu putinţă ca cei doritori de vieţuire curată să-şi lase urâtele obiceiuri, călătorind pe calea mântuirii. Lesne se înţelege pricina pentru care agarenii, după cum adevereşte viaţa sfântului Chiril, vor încerca să-i otrăvească pe sfinţi, însă neizbândind - căci asupra sfinţilor odihneşte harul lui Dumnezeu, păzindu-i - în cele din urmă se întorc sănătoşi în Constantinopol spre a-şi isprăvi duhovniceasca îndeletnicire.

Înălţarea Sfântului Fotie în scaunul patriarhal al Constantinopolului

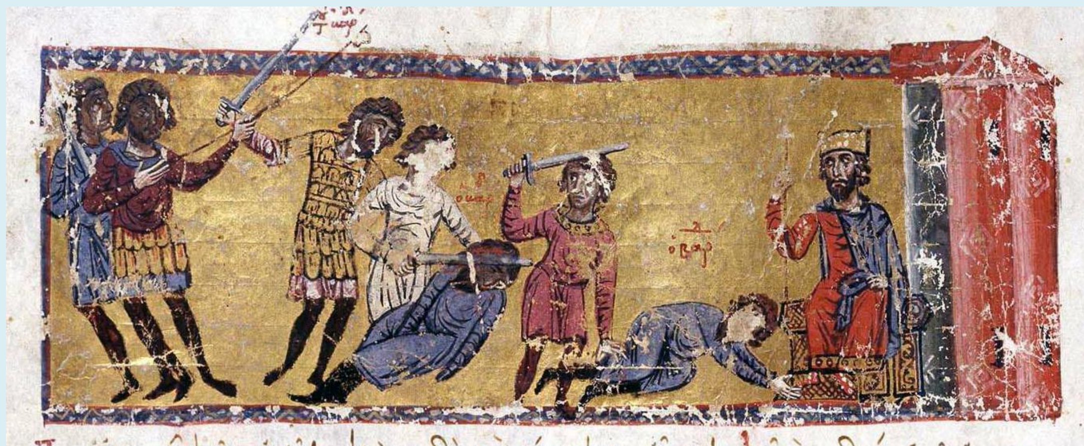

Mihail al III-lea

În scurtă vreme sfântul ajunge iscusit până şi în socotelile cârmuirilor, timp în care întâiul dregător al împăratului, ucenicul său – Bardas, voieşte a-l izgoni pe Ignatie, patriarhul cetăţii, care se pune împotriva împărtăşirii acestui dregător la prăznuirea Dumnezeieştii Arătări, din pricina învederatei sale vieţi destrăbălate şi a ne-pocăinţei în care stăruia. Alungarea patriarhului Ignatie de către Bardas este prilejuită de înmormântarea unui oarecare Ghivona din Dhirrachio, despre care dregătorul credea că era fiul împărătesei Teodora de la un alt bărbat şi că, din această pricină, a fost ucis într-un mod barbar de oamenii împăratului Mihail al III-lea.

Ghivona este socotit vinovat de înaltă trădare şi chiar înmormântarea sa săvârşită de Patriarh, este privită drept duşmănie faţă de împărat. Din această pricină, Ignatie este silit în iulie 857 să părăsească tronul, fiind surghiunit în cele din urmă în ostrovul Terevinthos din Propontida.

În urma tiranicei izgoniri a patriarhului, Bardas voieşte să ridice în scaunul patriarhal un bărbat slăvit de norod pentru virtuţile sale. Spre a preîntâmpina oarecare ticluite urzeli, în această privinţă, gândul dregătorului zăboveşte atunci asupra sfinţitului Fotie, care cu adevărat era mult lăudat pentru vrednicia şi credinciosia sa, nu numai din pricina negrăitelor cunoştinţe lumeşti, ci şi a vieţuirii în sfinţenie, precum şi a îndrăzneţelor lupte în vederea apărării Ortodoxiei, în vremea celei de a doua prigoane a cinstitorilor de icoane. Fotie se împotriveşte grabnic propunerilor unchiului său, dregătorul Bardas, amintind de multele tulburări şi griji ale scaunului patriarhal, cât şi de propria nevrednicie.

Moartea lui Bardas

De aceea, cu lacrimi în ochi şi din toată inima, se roagă a fi ales altcineva în locul său, nevrând sub nici un chip să bea amarul pahar al necazurilor care îl aşteaptă.

Cu toate acestea Bardas înţelege foarte bine că nu se află în această vreme în împărăţie cineva mai potrivit pentru aceasta. Aşa se face că întrebuinţează spre dobândirea nădejdii sale, toate chipurile şi mijloacele, mergând chiar până la întemniţarea sfinţitului Fotie, pentru ca acesta să nu poată fugi pe ascuns din Constantinopol.

"Am suferit atâta silă - avea să scrie sfântul după hirotonie către papa Nicolae - că numai Dumnezeu, Cel ce vede toate cele ascunse, ştie. Şi o zic pentru că ne-au silit la aceasta, fără ca noi să vrem. S-au purtat faţă de noi ca şi cum am fi

fost răufăcători. Ne-au întemniţat şi ne-au păzit mai mult timp înainte (de hirotonie) cu luare aminte, căci ne aleseseră pentru vrednicia aceasta, dar noi în nici un chip n-am încuviinţat. Ne-au hirotonit cu forţa, iar noi în astă vreme plângeam, ne tânguiam şi ne loveam pieptul pentru a scăpa de hirotonie".

Epistolele de întronizare şi Sinodul din 861

După hirotonia săvârşită de Grigorie Asvestul - episcopul Siracuzei şi de alţi doi episcopi "fără scaun" [adică hirotoniţi, dar încă nu întronizaţi - n.tr.], sfântul urcă în scaunul patriarhal pe 25 decembrie 857, hotărând să-şi îndeplinească sarcinile cuvenite rangului său, cu toată râvna inimii şi îndeosebi cu toate puterile lui. Imediat după întronizare, trimite obişnuitele solii către papa şi patriarhiile din Răsărit, pentru a-i înştiinţa de toate cele întâmplate.
În această vreme, supuşii credincioşi patriarhului Ignatie cer papei aşezarea lui în cinstea de odinioară, neprimind cu nici un chip numirea Sfântului Fotie în scaunul patriarhal.

Papa Nicholas I

Din acest motiv, iubitorul de slavă papă Nicolae, care "se făcuse pe sine împărat al lumii întregi", află grabnic prilej spre a ajunge orânduitor al lucrurilor bisericeşti din acea vreme, dorire potrivită deşartelor sale năzuinţe cezaro-papiste. Pentru îndeplinirea acestor dorinţe, Nicolae dă de ştire împăratului Mihail al III-lea, şi chiar lui Fotie, într-un chip cu totul nepotrivit, strigând cu tărie că izgonirea lui Ignatie din scaunul patriarhal al cetăţii Constantinopolului s-a făcut fără îngăduinţa sa! Aşadar, din acest motiv el trimite la Constantinopol pe doi legaţi ai săi, Rodaldo Porto şi Zaharia Anagnis, care, după puţin timp, vor lua parte la Sinodul I-II (Al doilea întâi), ce se va ţine în marea Cetate a Bizanţului, în mai 861 după Hristos. În urma acestui sinod, numit drept al doilea Sobor întâi, întrunind 318 Părinţi, deopotrivă cu Primul Sinod ecumenic [de la Niceea - n.tr.], legaţii papei,

cunoscători îndeaproape ai frământărilor bisericeşti din Răsarit, plecându-se adevărului, primesc pe sfinţitul Fotie ca patriarh canonic al Constantinopolului, semnând desăvârşit toate gramatele numirii lui.

Caterisirea Sfântului Fotie de către papa Nicolae şi răspunsul sfântului faţă de hotărârile sinodului din 867

Când trufaşului papă Nicolae îi sunt aduse la cunoştinţă toate cele petrecute la Sinodul din 861, el respinge hotărârile trimişilor săi, caterisindu-l pe Zaharia în 863, iar pe Rodaldo în 864. În acelaşi chip voieşte a face şi Sfinţitului Fotie, precum şi episcopului Grigorie al Siracuzei, neavând însă vreun drept sau vreo autoritate pentru aceasta. La un sinod, pe care-l adună în 863 în Lateran, numeşte ca neîntemeiată hotărârea celui de-al doilea întâi Sinod, "caterisindu-l" deopotrivă pe Sfânt, precum şi pe Grigorie Asvestul, cel care-l hirotonise pe Fotie. După îndeplinirea celor de mai sus, trimite la Constantinopol şi tuturor hotărârea sinodului său, la care iau parte doar episcopi latini, după care se iveşte un bun prilej pentru a trimite în anul 866 pe cardinalii şi paterii latini în Bulgaria, încercând a dobândi pentru latineştile eresuri roadele propăvăduirii ortodoxe, propovăduire cârmuită şi întreţinută dinainte de 864 de curtea Bizanţului. Amestecul papei dovedeşte atât Sfântului Fotie, cât şi întregului Răsărit, fără tăgadă şi pentru prima oară, grava cădere a fostei Biserici Apusene, întruchipată de papă.

De aceea, Sfântul Fotie adună în 867, la Constantinopol, un sinod al episcopilor Bisericilor Ortodoxe, pentru a hotărî asupra smintitoarei măsluiri a Evangheliei, săvârşită de papistaşi şi răspândită cu osârdie nu numai în Apus, ci şi în Răsărit. La acest Sinod a fost dat anatemei, în primul rând, adaosul "Filioque" (şi de la Fiul), strecurat în Simbolul Credinţei, ca o a doua purcedere a Dumnezeirii Sfântului Duh, fiind totodată şi o nouă încununare a tuturor relelor Bisericii Apusene. Asemenea ereziei numită "Filioque", este condamnată şi amestecarea catolicilor papistaşi în nou întemeiata - de către Bizanţ, Biserică a Bulgariei, fapt oprit cu asprime de sfintele canoane. În acelaşi chip s-au osândit toate răstălmăcirile crezului catolic, care erau cu totul străine de hotărârile Sinoadelor Ecumenice ale Bisericii. Peste toate acestea, latinii predicau în Bulgaria învăţături de credinţă noi, pricinuind schimbări în vieţuirea creştină: botezul "prin stropire", defăimarea preoţilor căsătoriţi şi silirea acestora de a petrece în feciorie, scurtarea Postului mare la o singură săptămână, mirungerea din nou a credincioşilor din Biserica Bulgară de către episcopii din Apus ş.a. După cercetarea amănunţită a celor amintite, Sinodul din 867 purcede la anatemizarea trufiei papale şi a poftei de

stăpânire a papei Nicolae, pentru toate acţiunile sale potrivnice Sfintelor Canoane şi cu desăvârşire străine "Sfintelor Sinoade" şi "fericiţilor Sfinţi Părinţi".

Nedreapta "caterisire" a sfântului de către locţiitorii papei. Surghiunirea.

Mihail al III-lea

Dar după pomenitul sinod, lucrurile iau o întorsătură neaşteptată în Bizanţ. La 25 septembrie în acelaşi an, împăratul Mihail al III-lea este ucis de cel ce până atunci fusese mai marele dregătorilor, Vasile I macedoneanul, care rămânea astfel singurul stăpânitor.

Pentru această vărsare de sânge, Sfântul Fotie îl mustră aspru pe Vasile I, certându-l - după cum aminteşte istoricul Zambelio - astfel: "Nevrednic eşti Dumnezeieştilor Taine, tu, care ţi-ai întinat mâinile cu sângele binefăcătorului tău".

Mustrarea are drept urmare alungarea Sfântului Fotie din scaunul patriarhal şi aducerea din nou a lui Ignatie de către Vasile I, care voia să-şi întărească tronul nu numai cu sprijinul noului patriarh, ci şi cu cel al Apusului. Ca şi cum toate acestea nu erau de ajuns, are loc în 869, la Constantinopol, un sinod mincinos, în fruntea căruia întâi-stătători erau trimişii papei Adrian al II-lea, care luaseră "din parte-le" hotărârea condamnării Sfântului Fotie. Sfântul fiind adus cu sila înaintea zisului sinod dinainte ticluit, tace cu desăvârşire, având în minte pilda Domnului în faţa Caiafei şi a lui Pilat. Întrebându-l de pricina tăcerii lui, sfântul răspunde: ***"Dumnezeu aude şi glasul celui ce tace"***, la care cei din sinod, având întâi-stătători pe trimişii papei, nu încetează a-l sili, întrebându-l de nenumărate ori: "De ce nu răspunzi?". Sfântul le spune: ***" Nici Iisus nu a scăpat de condamnare".***

În urma celor petrecute, îi rânduiesc sfântului o scurtă vreme de gândire, spre a cugeta mai adânc şi pentru a se apăra de învinuirile lor. După încheierea timpului sorocit, sfântul nu primeşte “libellul” pe care papiştii îl alcătuiesc împotriva lui, ci îi înfruntă, arătându-le că ei trebuie să caute pocăinţă, şi să dovedească cu fapta pocăinţa pentru învederatele eresuri. După cele zise, Sfântul Fotie este “caterisit” şi surghiunit în strâmtorile Bosforului, unde pătimeşte mâhniri din pricina depărtării de tovărăşeasca însoţire şi de lipsirea cărturăreştilor îndeletniciri: ***”Noi - scria el - trăim o viaţă mai amară decât moartea: suntem robiţi; lipsiţi de toţi, de rude, de slujitori, pe scurt, de toată mângâierea omenească. Dar încă şi de cărţi am fost lipsiţi - lucru nemaiauzit şi străin şi o pedeapsă nouă scornită împotriva noastră”.***

Întoarcerea sfântului în Constantinopol, aşezarea în scaunul patriarhal

Nedreapta purtare faţă de sfânt trebuia să se apropie de sfârşit. Odată cu trecerea anilor, în Bizanţ lucrurile prind a se schimba şi adevărul care în veac nu piere este iarăşi cinstit. Pricină a îndreptării este însuşi ţarul Boris al Bulgariei, numit din botez Mihail.

Înţelegând viclenia apusenilor, Mihail (Boris), care nu mai nădăjduieşte a dobândi nimic de la latini, se întoarce spre Bizanţul, care - prin osârdia Sfinţitului Fotie, cândva îl încreştinase. Această venire în fire face să răsară pe buzele tuturor numele Sfântului Fotie, despre care toţi povesteau întotdeauna minunându-se. Din această pricină, împăratul Bizanţului, Vasile I, voieşte a-şi răscumpăra nedreptatea ce o săvârşise împotriva lui Fotie. Spre îndreptarea acelei nelegiuri, de care Vasile I se socoteşte foarte vinovat, îl alege pe sfânt - decât care nu se afla altul mai înţelept şi mai potrivit - ca dascăl al nevârstnicilor lui prunci, dar şi pentru a-l avea aproape de el ca povăţuitor, nu numai în cele bisericeşti, dar şi în cele politice, ba mai mult, în socotelile conducerii imperiului.

Împăcarea sfântului cu patriarhul Ignatie

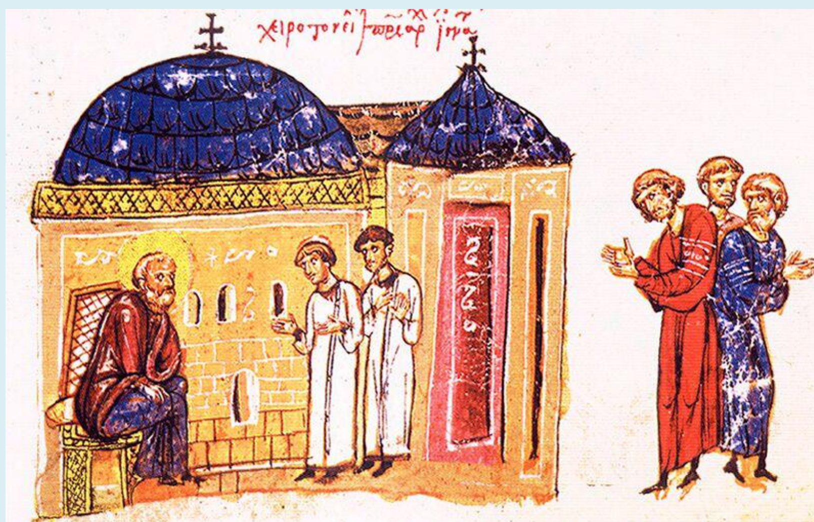

Sfântul Ignatie

Chiar atunci, când într-un oarecare fel cinstirea ce îi fusese ştirbită îi este îndreptată, sfântul voieşte să se împace cu de acum bătrânul Ignatie, care-şi trăieşte ultimile zile ale vieţii.

Apropiindu-se de Ignatie, Sfântul Fotie cade întâiul, închinându-se bătrânului patriarh, care-i întoarce smerit închinarea, dându-şi sărutarea dragostei şi a păcii. Arătându-şi deopotrivă cinstire unul celuilalt, împăcarea pricinuieşte pacea şi dragostea pogorâte în inimi, statornicind totodată o neobosită împreună-lucrare între cei doi sfinţiţi patriarhi, despărţiţi cândva de samavolniciile lui Bardas şi ale împăraţilor, iar pe de altă parte de uneltirile trufaşilor papi. Sfântul îl cercetează pe patriarh nu numai o dată sau de două ori, fiindu-i cu adevărat sprijin în ultimii ani ai vieţii sale.

Pentru aceasta, după dreptate este arătată această împăcare drept “mai aducătoare de lumină” decât toate faptele sale mari şi prea minunate, şi chiar decât prea înţeleptele sale scrieri.

Patriarul Ignatie

Întoarcerea în scaunul patriarhal

Biserica Sfânta Sofia

După săvârşirea lui Ignatie, pe 23 octombrie 878, Sfântul Fotie se întoarce pentru a doua oară în scaunul patriarhal al Constantinopolului.

Pentru cinstirea bisericească a Sfântului Fotie, se întruneşte la Constantinopol în noiembrie 879, un sinod de 383 de episcopi, sinod la care iau parte şi trimişii papei Ioan al VIII-lea, care mărturisesc împreună cu ceilalţi sinodali "că Dumnezeu sălăşluieşte în el", adică în Fotie. Acest sinod desfiinţează hotărârile sinodului din 863, care fusese convocat de papa Nicolae, şi ale celui din 869, care, prin uneltirile papei Adrian, îl osândiră cu nedreptate pe sfânt.

Acum, ierarhii şi poporul Bisericii îi redau cinstirea de odinioară, numindu-l pe Fotie după dreptate,”lucrător neînfruntat, împodobit cu toată lucrarea harului”.

După aşezarea în cinste, sfântul lucrează în chip dreptmăritor la întărirea credincioşilor, pentru întoarcerea ereticilor, spre întocmirea bibliotecilor, orânduirea aşezămintelor ortodoxe şi, mai înainte de toate, spre întărirea propovăduirii cuvântului lui Hristos. Îndeosebi, grija sa se îndreaptă către cei tineri, adunându-i în preajma sa pe iubiţii săi ucenici. Se îngrijeşte să arate mai ales cu fapta poporului lui Dumnezeu curăţia şi dragostea sa. Deseori, îi îndeamnă pe credincioşi la ridicarea de biserici sau la întărirea celor în paragină.

Din nou izgonit din scaunul patriarhal.
Adormirea sa

Leon VI (dreapta, pe cal) şi tatăl său Vasile I (stânga)

În 29 august 886, în Bizanţ, lucrurile prind iarăşi a se schimba. Împăratul Vasile I moare şi se ridică la cârmuirea împărăţiei fiul său, Leon al VI-lea cel înţelept. Însă acest împărat, care în tinereţe fusese ucenic al sfântului, din păcate s-a arătat cu totul nemulţumitor faţă de dascălul său, chiar dacă prin a sa lucrare, a primit în istorie numirea de “înţelept”.

Uitând de dragostea ce-i arătase sfântul, noul împărat coboară degrab din scaunul patriarhal pe Fotie, nevoind a fi mustrat de el pentru vieţuirea în desfrânări, aşezând pentru aceasta în scaun pe nevârstnicul său frate, Ştefan [care avea doar şaisprezece ani - n.tr.]. De parcă n-ar fi fost de ajuns cele făcute, noul împărat îl întemniţează pe Sfântul Fotie în mănăstirea Armenilor, fiind socotit în chip mincinos părtaş la o tainică înţelegere împotriva împăratului.

În această mănăstire vieţuieşte surghiunit, îndeletnicindu-se îndeosebi cu deprinderea necontenitei rugăciuni şi alcătuind cărţi. După izgonire, timp de patru ani, sfântul întocmeşte una din cele mai înalte lucrări: ”Despre mistagogia Duhului Sfânt”.

Afară de această lucrare, sfântul mai alcătuieşte şi un mare număr de epistole în care dezleagă cu măiestrie multele nelinişti ce preocupau pe cărturarii şi teologii vremii. Aşadar, sfântul vieţuieşte în pace până pe 6 februarie 897/898, după care îşi încredinţează sufletul lui Dumnezeu, lăsând în urma sa duhovniceştile sale învăţături şi slăvitele sale pătimiri cele întru apărarea Ortodoxiei de potrivnicile uneltiri ale papistaşilor hulitori ai dreptei credinţe. Din această pricină, după dreptate dobândeşte peste veacuri şi numele de mare apărător al Sfintei Ortodoxii.

[Astăzi, un fragment din moaştele Sfântului Fotie cel mare se găsesc în mănăstirea Dionisiu din Sfântul Munte Athos - n.tr.]

(traducere din elină: Frăţia Ortodoxă Misionară „Sfinţii trei noi Ierarhi”)